

TEHNIKA ÜLIKOOLOL

Esmaspäev
2 (1495)
9. veebruar 1998
Hind 1 kr

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht

Rektorite nõukogu käis peaministri juures

4. veebruaril külastasid kuue avalik-õigusliku ülikooli rektorid peaminister Mart Siimanni. Keskenduti peamiselt nende põhimõtete arutelule, mida arvestada 1999. aasta riigieelarve koostamisel ja ülikoolide ning kõrghariduse osale selles.

6. jaanuari Postimehes edastatud informatsiooni põhjal on Siimann rõhutanud, et ülikoolide finantseerimine on valitsuse prioriteet mitme aasta jooksul. Tartu Ülikooli rektor Peeter Tulviste aga möönis, et peaminister on mõistnud ülikoolide alafinantseerimisest tulenevat tõsist olukorda.

Tehnikaülikooli rektor ja Rektorite Nõukogu esimees Olav Aarna rõhutas ja täpsustas meie ajalehele, et too prioriteetsus peaks väljenduma ülikoolide eelarve oluliselt kiiremas kasvamisest riigieelarvest. "Selle aasta eelarve puhul läks vastupidi: riigieelarve kasv ulatus ligi 20 protsendini, ülikoolide eelarve kasvas aga kõigest 9,8 protsenti."

Kui rääkida suurema raha eraldamisest ülikoolidele, siis ei saa samaaegselt rääkida riigieelarveliste üliõpilaste arvu suurendamisest. "Sel juhul n-õ üliõpilase pearaha ju ei kasvaks," märkis rektor Aarna. Tudengite arvu vähenemisest aga ei ole huvitatud ei ülikoolid ega Eesti riik, sh tulevased üliõpilased.

Rektorite nõukogu on ette valmistamas kõrgharidust tervikuna hõlmavat pikaajalist arendamiskava, mis aprillikuus peaks jõudma Riigikogu saali. Kõige tähtsam on siinjuures, et sellise kava tunnustamine Riigikogu poolt annaks

kindlustunde ülikoolidele ja oleks koostuseks ka tulevastele valitsustele olemata nende ajalisest kestvusest.

Riigi, Tartu ja Tallinna linna ning 6 ülikooli ühiste pingutustega asutakse välja arendama Tartu ja Tallinna üliõpilaskülasid. Riik lubab garanteerida ehituslaenu ja maksta intressid. Terava vajaduse olemasolevate ühiselamute korramiseks ja uute ehitamiseks on põhjendanud Euroliiduga ühinemise eesmärk. Eestisse on oodata rohkesti EL programmide SOCRATES ja LEONARDO raames liikuvaid *hulkur-tudengeid*, kes soovivad elada siin samades tingimustes nagu nad on harjunud kodumaal.

Olav Aarna esitas idee luua Eesti ülikoolide arengufond, kuhu raha võiks tulla eesolevast infrastruktuuri erastamisest. "Ma mõistan, et kiiresti oleks vaja vorsti-, st palgaraha. Aga makroökonomiliste hinnangute järgi peaks IMFi nõuete täitmine stabilisatsioonifondi osas suhteliselt lihtne olema. Raha on tulemas palju. Eraldada sealt suurem summa -- alla miljardi ei tule kõne alla -- ülikoolide arengu sihtasutuse põhikapitaliks ei tohiks hea tahtmise juures väga tõsine probleem olla. Sihtasutuse tööpõhimõte oleks, et põhikapitali kasvikut kasutatakse Eesti ülikoolide arengu rahastamiseks vastavalt sihtasutuse nõukogu otsustele."

Postimees
TTÜ pressitalitus

Vilistlased arutasid rektoraadis TTÜ arenguprobleeme

Möödunud neljapäeva pärastlõunal kohtus rektoraat eesotsas rektor Olav Aarnaga grupi vilistlastega: Riigikogu liikmete Raoul Üksvärava, Eiki Nestori ja Rein Kase ning Rahandusministeeriumi nõuniku Tiit Saadiga. Kohtumised said alguse Vilistlaskogu juhatuse initsiatiivil, leidmaks ühiselt lahendusi probleemidele. Arutusel oli eelkõige insenerihariduse tähtsus Eesti riigile ja muidugi selle rahastamine, samuti kogu kõrghariduse eelisarengu tagamise vajadus.

Peeti vajalikuks kõrghariduse pikaajalise arengu kava koostamist ja vastuvõtmist Riigikogus. Arvati, et Eesti riigile on vaja suuremat arvu kaasaja ja tuleviku nõuetele vastavaid insenere ja kõrge kvalifikatsiooniga tehnikateadlasi. TTÜ teadlaste potentsiaali võiks riigiasutused enam kasutada teaduslik-tehniliste arengukavade ja projektide koostamisel.

Tehnikaülikoolil aga tuleks ennast üldisusele rohkem teadvustada, esitada avalikkusele ülikooli seisukohti ja luua sidemeid ärringkonadega, äratamaks neis huvi koolitama firmadele spetsialiste ning toetama ülikooli arengut, teha *lobby* mitmel tasandil.

Kokkutulnud pidasid selliste arutelude korraldamist viljakaks ja jätkamist väärivaks; vastastikust informatsiooni vahetamist aga väga vajakuks.

Viivi Russ
ülikooli sekretär

Ungarlased teaduse ja tehnika ajaloos

4.-16. VEEBRUAR

PEAHOONE FUAJEES

Näituse avamisele ülikooli peahoone fuajees kolmapäeva, 4. veebruari pärastlõunal kogunes märkimisväärselt suur hulk ungari- ja (või) tehnikaajaloo huvilisi. Ungari Tehnikaajaloo Muuseumi koostatud näituse, mis enne Eestisse jõudmist oli olnud väljas Ungari teaduse päevadel Helsingi Tehnikaülikoolis, tõi TTÜ-sse kohale Ungari Suursaatkonna kultuuri- ja teaduse osakonna juhataja Soomes hr *Árpád Jelinkó* isiklikult. Näituse Eestisse toomise initsiaatoriks oli prof *Toomas Rang*, elektroonikadisaini õppetooli juhataja, mõtet toetas igati prorektor *Tiit Kaps*.

Näitusestendid pani kokku ja eksponeeritud riputas üles raamatukogu.

Kahjuks ei olnud hr *Á. Jelinkó* võimalik osaleda näituse avamisel, temapoolsed tervitused ja soovid edasiseks koostööks andis edasi *Kadi Raudalainen* Ungari Kultuuriesindusest Eestis.

Kadi Raudalainen tutvustas kohalikele põgusalt Ungari ajalugu, sh ka kultuuri ja tehnika ajalugu. Ta mainis, et Ungari vaimuloost on rahvusvaheliselt laiemalt tuntud eelkõige kirjanikud, kunstnikud ja heliloojad. Millised saavutused on ungarlastel teaduse ja tehnika arendamises, on paraku vähem teada. Ometi on ungarlased teinud alates möödunud sajandi keskpaigast mitmeid olulisi avastusi, paljud ungari päritolu teadlased on pälvinud Nobeli preemia.

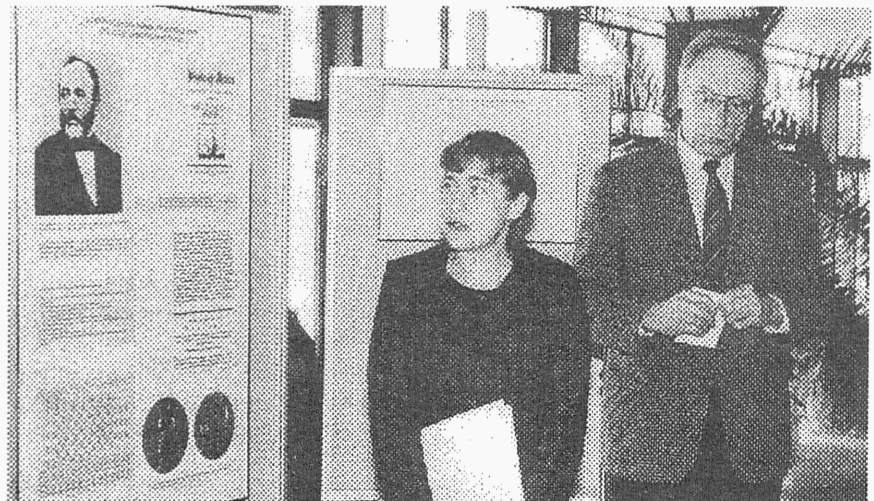
Näitust avatuks kuulutades mainis prof *Tiit Kaps*, et Tallinna Tehnikaülikoolil on tihedad sidemed Ungari TA teadlastega, nii mitmedki üliõpilased ja õppejõud (sh *T. Rang*) on oma õpinguid täiendanud Budapesti Tehnikaülikoolis.

Näitusestendidele paigutatud 20lt alumiiniumtahvliit (suurusega 0,7 korda 1,0 m) leiab teadusajaloo huviline infot nii sõnas kui pildis nendest tähtsamatest ungari teadlastest, inimestest ja leiutajatest, kelle tegevus on olnud oluline mitte ainult oma kodumaal, vaid ka laiemalt teadusloos.

Füüsikuid esindavad esimese ungarlasena Nobeli preemiaga (1905) pärjatud (saksa) füüsik *Fülöp (Philipp*

von) Lenard, luminesentsi, fotoefekti ja katoodkiirte uurija ning *Gábor Denés (Dennis)*, holograafia põhimõtte esitaja ja täiustaja.

Keemikutest tutvustatakse *Oláh György't (George)*, kes sai Nobeli preemia süsivesinike reaktsioonide ja muundumisprotsesside kirjeldamise eest ning *Hevesy György't (George)*, keemiliste elementide perioodilisussüsteemis 72. elemendi, hafniumi avastajat. Viimasele omistati Nobeli preemia isotoopindikaatorite kasutamise eest keemiliste protsesside uurimisel.

Majandusteadlastest on väljas Janos (John C.) Harsányi, kes 1994. a. jagas Nobeli preemiat John Nash'i ja Reinhard Selten'iga teedrajavate uurimuste eest mittekooperatiivsete mängude tasakaaluanalüüsil.

Viimaselt stendilt tunneb näitusekülastaja ära "arvuti-isana" tuntud ungari päritolu matemaatiku *János (John von) Neumann'i*. Juhtides USA-s aatomipommi ehitava uurimisgrupi tegevust, jõudis ta 1944. a. järeltulele, et tuumauuringuteks vajalike mahukate arvestuste tegemiseks on vaja arvutusmasinat. Tema 1952. a. ehitatud arvuti IAS on nimetatud ka Neumann'i masinaks. Rakendanud mänguteooriat majanduses ja sotsioloogias.

16. veebruaril viiakse näitus edasi Tartu Ülikooli. Raamatukogusse jäävad aga mitmed CD-ROMid, mis valmistati Ungari teaduse päevade puhuks Helsingis 23.-24. jaanuaril.

Eespool juttu olnud teadusemeeste ja veel ligi 40 ungari teadlase elu ja tegevuse on CD-ROMile "The Voice of the Martians" jäädvustanud Eötvös Lorand University.

"Szechnyi Istvan College" CD-ROM tutvustab kolledi teaduskondi ja õppekavasid, sponsoreid. Töökeeleks on võimalik valida peale ungari keele ka saksa või inglise keel.

CD-ROM "Research and Higher Education in Szeged" annab põhjaliku ülevaate Szeged'i kõrgkoolidest ja teadusasutustest, tekstis on palju linke

kogu maailma interneti lehekülgedele.

Budapesti Tehnikaülikooli struktuuri, juhtkonda, teaduskondi ja keskseid allasutusi tutvustab Budapesti TÜ Multimedia Group'i poolt välja antud CD-ROM "Technical University of Budapest", ingliskeelset teksti illustreerivad pildid ja videod.

Eelpoolnimetatud väärtuslikud teatmeteosed CD-ROMidel kinkisid raamatukogule hr *Á. Jelinkó* ja *T. Kaps*. Kasutada saab neid pearaamatukogu rõdul, dublette laenama ka kaasa.

Näitus on tekitanud oodatust rohkem elevust, seda eriti üliõpilaste hulgas. On ju tehnikaajalool oma kindel koht ka meie ülikooli õppekavades.

Taimi Nurmiste

Raamatukogu infoosakond

Fotol: Kadi Raudalainen Ungari Kultuuriesindusest Eestis ja prorektor Tiit Kaps. Foto Meida Jalast

Paar sõna mehhatroonikast

Ajavahemikul 8. - 22. detsembrini oli peahoone fuajees raamatute näitus teemal "Mehhatroonikasüsteemid". See juhtus olema "kuumal ajal" - lähenesid jõulud ja eksamisesseioon. Seetõttu ei olnud kõigil soovijail väljapanekut võimalik vaadata.

Näituseks valmistudes selgus, et kuigi termin "MEHHATROONIKA" ei ole uus ja on tehnilises kirjanduses laialt kasutusel, pole see siiski paljudele inimestele veel selgeks ja harjumuspäraseks saanud. Termin ei õnnestunud leida ka raamatukogus olevatest sõnaraamatutest. Õnneks oli meid lahkelt nõus abistama aparaadiehituse instituudi direktor professor Mairo Ajaots. Ta kirjutas väga ammendava ja arusaadava selgituse mehhatroonika kohta. Professionaali kirjutatud tekst tõstis näituse informatiivsust. See võib huvi pakkuda ka paljudele tehnikahuvilistele. Seetõttu toome järgnevalt teksti täies ulatuses.

MEHHATROONIKA

Termin tuletati 70. aastatel (ühe versioonina) järgmise skeemi järgi:

mehha(nism)+(elek)troonik(a)+a(rvuti)

st MEHHATROONIKA on

mehhanismide, elektroonikasüsteemide ja arvutite sünergism ehk koostoime - ühesuguse sihiga talitlus.

Tänapäeval on selline sünergism veelgi ulatuslikum ning ühes võimekas mehhatroonikasüsteemis on integreeritud koostoiivaks tervikuks mehaanilised, elektrilised, elektroonsed, pneumaatilised, hüdraulilised, optilised, akustilised jne - ka bioloogilised alasüsteemid, kui selline vajadus tekib. Mehhatroonikasüsteemi põhitunnuseks on seejuures informaatika ja tema riist- ning tarkvara kasutamine. Praktiliselt on mehhatroonikasüsteemid juba praegu meie igapäevakaaslased - me lihtsalt ei märka seda endale teadvustada, kui:

- ⊙ juhime moodsat autot (sissepriitse, ABS pidurid, kogu parda- ja õige pea ka navigeerimisaparatuuri);
- ⊙ kasutame kodust muusikakeskust või videoaparatuuri;
- ⊙ ootame arvet maksimarketis, koopiat koopiamasinast või saatuslikku otsust tomograafi (operatsiooni) laual.

Kas ikka adume igakord, et meie randmel loeb sajandilõpu sekundeid mehhatroonikasüsteem, et peaaegu igas vähegi ajakohases tehnikavahendis käib vilgas anduritelt saabuva kõikvõi-

maliku info läbitöötamine, käskude jagamine täitursüsteemidele, nende korralduste ülikorrektne täitmine ja - mis seal salata - ka nende täitmise halastamatu kontroll? Järgmisele sajandile on juba palju silte külge riputatud. Päriskindlasti on aga 21. MEHHATROONIKASAJAND, teisiti ei kujuta seda lihtsalt ette!

Teksti juurde lisas professor M. Ajaots ka termini tõlked viies keeles:

MECHATRONIC - inglise

MECHATRONIK - saksa

МЕХАТРОНИКА - vene

MEKATRONIK - rootsi

MEKATRONIIKKA - soome

Näitusel olnud raamatute nimekirja võib leida Internetist TTÜ Raamatukogu leheküljelt aadressil <http://www.lib.ttu.ee> (peagi avanevast sisukorrast valige **näitus**). Alates 1994.aastast saabub raamatukogusse ajakiri "MECHATRONICS", mille uusi numbreid võib leida lugemissaalis.

Alla Zhukova

Raamatukogu infoosakonna
ainespetsialist

Üliõpilased lähevad ise Ida-Virumaale

13.-15. veebruaril Narva-Jõesuus diskuteerivad üliõpilased, Ida-Virumaa noored, ettevõtete ja avaliku sektori esindajad teemal "Ettevõtlikud noored Ida-Virumaal". Rahvusvahelise haridusliku üliõpilasorganisatsiooni AIESEC Eesti haridustsükli teises osas, aasta-konverentsil, valitakse organisatsioonile järgmise tegevusaasta presidendid.

Miks Ida-Virumaa?

Ida-Virumaa on maakond, millel on suur arengupotentsiaal tööstuse ja transiidi osas. Sellest maakonnast teatakse vaid tema probleeme, kuid puuduvad objektiivsed teadmised sealsetest võimalustest. Noortel on motiivatsiooni ja ideid, võimalusi tuleb neile tutvustada.

Millest räägitakse?

Antakse ülevaade Ida-Virumaa majanduse hetkeolukorrast ja arenguperspektiividest makrotasandil. Oma arvamusi avaldavad ja kogemusi

jagavad suurettevõtete - Silmet Grupp AS, Veliscol AS, AS Balti Elektriijaamad, Kreenholmi Valduse AS - juhid. Töörupid püüavad leida lahendusi teemadel: vajalikud tingimused elamiseks ja töötamiseks Ida-Virumaal, regiooni positiivne maine, kohalike noorte aktiivsuse suurendamine ja noorsoo-organisatsiooni loomine. Lisaks tuleb arutlusele majandus- ja innovatsioonikeskuse loomine.

Detsembri-jaanuari jooksul viidi Ida-Virumaa 16-25-aastaste noorte seas läbi essee-konkurss. Kirjutati kolmel etteantud teemal, millest järeldus, et kohalikke probleeme ja võimalusi tuntakse hästi. Samas tunnetatakse vajadust noorte ja ettevõtlike inimeste järele. Ei tuldud ise selle peale, et need ettevõtlikud võiksid olla just nemad ise. 20 huvitavama essee autorit kutsutakse konverentsist osa võtma.

Üliõpilaste seas viidi läbi küsimus, millest selgus, et puudub informatsioon Ida-Virumaa et-

tevõtete poolt pakutavatest töökohtadest. Sellest tulenevalt esitatakse töökohale Ida-Virumaal kõrgeid nõudmisi.

Konverentsiga soovib AIESEC, et noored omavad objektiivset ja mitmekülgset informatsiooni Ida-Virumaa võimalustest ning et kõlapinda leiaksid progressiivsed ideed Ida-Virumaa arenguks. Oluline on tulemuslike kontaktide tekkimine ettevõtete ja noorte vahel ning Ida-Virumaa maine tõstmine Eesti tudengkonna hulgas.

Konverents saab teoks tänu Ida-Virumaa Regionaalarengu Programmi, Ida-Viru Maavalitsuse, Ida-Virumaa Arendusfondi, Narva Linnavalitsuse, Kohtla-Järve Soojusvõrgu, Viru Ranna, Jõhvi Restauraatori, Kreenholmi Valduse AS, Silmet Grupi jt ettevõtete ja asutuste toetusel.

Annely Oone
aastakonverentsi korraldaja

MISSUGUNE OLI 1997. AASTA

Infotehnoloogiavahendite areng ning nende kasutamise võimaluste avardumine esitavad üha uusi võimalusi ja nõudeid nende kasutamise osas nii õppe- ja teadustöös, ülikooli administratiivsel juhtimisel kui ka arendustööde korraldamisel.

Möödunud, 1997. aasta oli arvutuskeskuse (AK) jaoks omanäoline, sündmusterohke, vastuoluline ja ka pingeline. Ülikoolis toimunud muudatused ja ümberkorraldused mõjutasid otseselt ka otsuste tegemist arvutuskeskuse staatuse ja töökorralduse kohta.

Vastu on võetud uus AK põhimäärus, mis muudab AK akadeemiliseks struktuuriüksuseks. Olemasolevatele ülesannetele lisandub veel õppetöö.

Eelmisel aastal sai AK kolmekümne aastaseks. Selle aja jooksul on nii tehnika ja tehnoloogia kui ka isikkoosseis vahetunud palju kordi. On olnud nii tõuse kui ka mõõnasid, muutusi nii paremale kui vasakule.

Oma eksisteerimise algperioodil oli arvutuskeskus struktuuriüksuseks, kes hooldas ja arendas kogu ülikooli arvutiparki ja selle tarkvara. Suhtlemine arvutiga toimus kas perfolindi või perfokaartide kaudu, seetõttu oli arvutikasutus võimalik ainult arvutuskeskuses kohapeal, nn pakettrezhiimis.

Tehnika arenedes ning seoses kuvarete kasutuselevõttuga muutus töö interaktiivseks.

Õppe- ja teadustöö hakkas toimuma kuvariklassides ja kuvaretekohtadel, millede kaugus (suur)arvutitest piirdus reeglina ainult mõnesaja meetriga.

Arvutite muutumisega väiksemateks ja mobiilsemateks avanes võimalus arvutusvõimsusi tuua töökohtadele lähemale. Koos sellega on muutunud pidevalt ka arvutuskeskuse ülesanded. Arvutuskeskus muutus üha rohkem arvutustehnikat omavast allüksusest arvutustehnikat teenindavaks allüksuseks, kuigi arvutuskeskuse koosseisu jäid ka suur- ja miniarvutite kuvariklasside asemele loodud arvutiklassid (SUN

ja IBM firmade kingitus TTÜ-le) – kokku üle saja töökoha. Nende hooldamine ja arendamine jääb AK pädevusse tõenäoliselt ka edaspidi.

Infotehnoloogiavahendite areng, personaalarvutite võimsuste kasv ning nende rakendamine üha uutes valdkondades nõuavad mitte ainult lihtsalt arvutisid vaid tänapäeva nõuetele vastavat ja funktsioneerivat arvutivõrku, mis koos võrku installitud arvutitega on kujunemas kvalitatiivselt uueks, võimsaks ressursiks ning ilma milleta enam hästi ei oskaski ettekujutada tööd arvutil, kuna suur osa vajadusi ja võimalusi jääks lihtsalt realiseerimata.

Ülikooli arvutivõrgu riist- ja tarkvara hooldamine ja arendamine on saanud arvutuskeskuse uueks ja üheks oluliseks tööoliguks.

Üheks töösuunaks arvutuskeskuses on olnud läbi aegade ka infosüsteemide suund, milline oli algul suunatud põhiliselt mitmesuguste, infotöötuse jaoks vajalike tarkvarapakettide väljatöötamisele: SODI, ASTA, KAI, GENSI, PARES jne.

Helge tulevik pidi saabuma varsti peale vastava tarkvara väljatöötamist. Aeg on aga teinud alati oma korrektiivid. Konkreetsete rakenduste osa on mitmesugustel objektiivsetel ja subjektiivsetel põhjustel olnud tagasihoidlikum.

Vajaka on alati jäänud läbimõeldud ja toimivast töötajate (täiendus) koolitusest infotehnoloogia alal nii osakonna enda töötajatele kui ka AK poolt teostatava koolituse osas. On teostanud individuaalõpet ja konsulteeritud nii kasutajaid kui ka kasutamise õpetajaid. Alates 1997. aastast on täienduskoolituse jaoks olemas ka eelarvelised vahendid, mis võimaldab koolitusele kindla aluse.

UUED RAKENDUSED (ARENJUSTÖÖ 1997. AASTAL)

Arvutivõrk:

- ATM tuumikvõrgu väljaehitamine - 4 kommutaatorit (Esimene ATM tehnoloogial rakendus mitte ainult Eestis vaid ka Baltimaades). Vajalik kindlasti veel saada ATM router ja selle tarkvara;
- Sissehelistamise süsteemi käivitamine (vanade seadmete baasil);
- Majandus- ja energeetikateaduskonna ühendamine TTÜ arvutivõrku (sideliinide ehtamine, serverite ja töökohtade seadmete ja tarkvara installimine);
- Soojustehnika instituudi ühendamine TTÜ arvutivõrku;
- TTÜ Kõrgema Majanduskooli ühendamine TTÜ arvutivõrku;
- Uute võrgutöökohtade loomine (142 uut võrgutöökohta): võrguühenduste tegemine seadmete ja tarkvara installimine.

Arvutiklassid:

- Demonteeritud suurarvuti IBM 4381 D14, selle lisaseadmed ja kuvariklassid (80 töökohta), ruumid rekonstrueeritud arvutiklassideks (ehitus- ja remonttööde organiseerimine tehnika- ja kinnisvara osakonna poolt), installitud arvutiklasside arvutivõrk;
- Juurutatud WinFrame tehnoloogia (esialgu ainult Demo variant - 15 töökohta), võimaldamaks tööjaamadel efektiivsemalt töötada, on rakendatud esimesed võrguarvutid (NC), mis oletatavasti muudavad lähitulevikus oluliselt infotöötuse tehnoloogiat.

ARVUTUSKESKUSELE?

Toodud loetelu ei ole kaugelki täiuslik, mitmed tööd ja rakendused on pooleli või isegi algstaadiumis. Arendustööde tulemuslikkus on olnud seni ja on tõenäoliselt ka edaspidi oteses sõltuvuses vastavate finantseerimisvõimaluste leidmisest, sest aeg, millal vajalikku tehnikat või tarvara oli võimalik koostada kohapeal, n-ö põlve otsas, on halastamatult möödunud. Kuna tahame tehnika ja tehnoloogia arenguga sammu pidada, ei rahulda meid enam ka abi korras saadud või saadavad (kasutatud) seadmed.

Kuna aga seadmete ja tarkvara osade finantseerimine on toimunud nii ülikoolisest taotlusprojektide ja väliste teadus- ja koostööprojektide kaudu, sõltub arendustööde kvaliteet ja kvantiteet alati oluliselt ajutistest komisjonidest, kes projektide eelistusi määravad, suurendades või vähendades sellega oluliselt arendustööde tulemuslikkust.

MIS VÕIKS OLLA PAREMINI?

Tööjaotus ja koostöö võiksid ja ka peaksid olema ülikooli allüksuste vahel paremad.

Liiga tugevalt on ülikoolis juurdunud mõisted "mina" ja "minu" ning kusagil kaugel tagaplaanil on mõisted "meie"

ja "ülikool". Tihti ei olegi oluline, mida tehti, ja kuidas tehti vaid kes tegi. Paljud, eriti noored inimesed, on dilemma ees, kas töötada kollektiivi: allüksuse ja ülikooli heaks või eelistada seda, mis aitab kiirendada liikumist isiklikul karjäärredelil. Mõlemate ühildamine tähendaks aga vähemalt kahte täiskoomust.

Erinevate lõpp-produktide saamiseks erinevad ka selle saamise viisid ja valitud vahendid. Vale rõhuasetus nende mõistete osas järjestab prioriteedid valesti.

Õpetlikuks näiteks on ka viimaste aastate reformimine ja teaduskondade jagamine, mis häiris pikka aega normaalselt tööd paljudes allüksustes. Lõpptulemusena võitjaid ei olnud, rahulolematuid küll, eriti "peasüüdlaste" endi hulgas. Kannatajaks, kui nii võib öelda, oli ikkagi rohkem ülikool kui asjaosalised.

MISSUGUNE TULEB 1998. AASTA?

Loodetavasti tuleb parem kui eelmise aasta. Üllatusi on oodata vähem. Järelikult on rohkem võimalusi tegeleda tõsisemate ja tõisemate asjadega. Suund on üksiklahendustelt üha kompleksematele lahendustele.

Jaan Arusoo

Arvutuskeskuse asejuhataja

Eesti Teaduste Akadeemia teaduspreemiad

Eesti Teaduste Akadeemia konkursikomisjon Akadeemia teaduspreemiate määramiseks üliõpilastele koosseisus **Georg Liidja** (esimees), **Udo Margna** (sekretär), **Pavel Bogovski**, **Raimund Hagelberg**, **Jaani Penjam** ja **Anto Raukas**, vaadanud läbi 1997. a mais väljakuulutatud konkursile laekunud 110 uurimistööd ning võtnud arvesse nende hindamisse kaasatud ekspertide **Leo Gensi**, **Juhan Kahki**, **Jaani Kalda**, **Merike Kelve**, **Arno Kõorna**, **Ülo Lepiku**, **Anu Naruski**, **Kristiina Rossi**, **Henn Jüri Uibopuu**, **Inge Undi** ja **Asta Öimu** arvamus, otsustas määrata preemiad järgmistele töödele, mille autorid on Tallinna Tehnikaülikoolist:

II preemia 2000 krooni

Sven Heil - magistratöö "Kohaliku omavalitsuse laenupoliitika Eestis"

Virve Siirde - magistratöö "Organisatsiooni kultuuri määratlus väärtuste kaudu"

III preemia 1000 krooni

Irina Afanasjeva - diplomiprojekt "Põhiliste ehitusmaterjalide korduvkasutuse majandusliku põhjendatuse mudeli kuiundamine" (vene keeles)

Enn Listra - magistratöö "Neoklassikaline oligopoliteooria: analüüs pideva ajaga dünaamilise mudeli abil" (inglise keeles)

Pearu Peterson - magistratöö "Lainelevi dispersiooniga mittekonserveerivates keskkonnas" (inglise keeles)

Marko Vendelin - magistratöö "Müokardi elektrilise aktivatsiooni modelleerimine" (inglise keeles).

Lühiteated

26. jaanuaril

muutis kantsler oma käskkirjas senise õppe- ja teadusosakonna struktuuri. Alates 26. jaanuarist restruktureeriti õppe- ja teadusosakonna teabetalitus ja üliõpilastalitus **vastuvõtu- ja üliõpilastalituseks**, kuhu kinnitati üks juhataja ametikoht, neli vanemspetsialisti ja kaks spetsialisti ametikohta. Moodustati kaks vanemspetsialisti kohta teabetöö ja reklaami alal. Vastuvõtu- ja üliõpilastalituse juhatajaks nimetati senine teabetalituse juhataja **Aime Piht**.

4. veebruaril

kirjutas rektor alla käskkirjale, millega muudetakse töö- ja puhkeaega Eesti Vabariigi 80. aastapäeva künnisel. Laupäev, 21. veebruar on tööpäev ja esmaspäev, 23. veebruar puhkepäev. Laupäevane õppetöö viiakse läbi esmaspäevase tunniplaani alusel.

5.-8. veebruaril

külastas TTÜ-d Karlsruhe Kõrgema Tehnikaülikooli delegatsioon koosseisus prof **dr Werner Fischer** (rektor) ja prof **Hans-Otto Peters**. Kohtuti teaduskondade esindajatega, rektoraadis kirjutati alla koostööleping ja külastati Lahemaad. Pikemalt järgmises ajalehenumbri.

6.-20. veebruaril

raamatukogu galeriis väljapanek "Eesti Teaduste akadeemia 60".

9. veebruaril

sõidab Tehnikaülikooli meeskoor kontserdireisile Austraaliasse, Uus-Meremaal jm eksootilistesse paikadesse. Tagasi tullakse 11. märtsil. Aprillikuu ajakirja *Tallinna Ülikoolid* on prof **Ülo Tärno** lubanud kirjutada reisikirja.

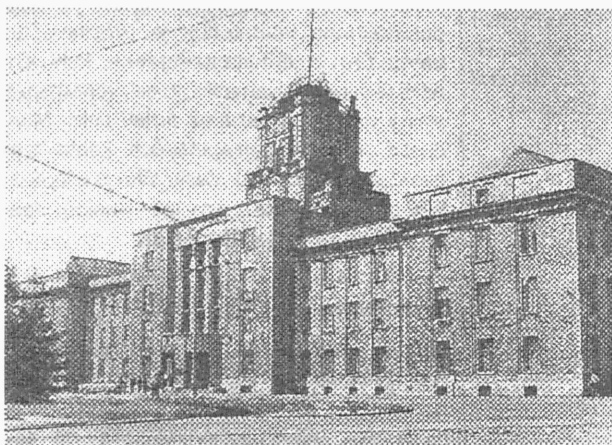
9.-19. veebruaril

ülikooli peahoone fuajees kirjanduse teemanäitus **Keevitustehnoloogia**.

10. veebruarist

alates toimub Läänemere ülikooli (Uppsala Univ.) raames uus kursus "**Sustainable water management**" (Säästev veemajandus). Õppetöö loengute ja seminaridena teisipäeviti k 16-17.30 A-VI-101 ning videokonverents täienkoolituskeskuses. Info tel 620 2850, prof **Rein Munter**, keemiatehnika instituut.

Tehnikaülikooli 80 aastat

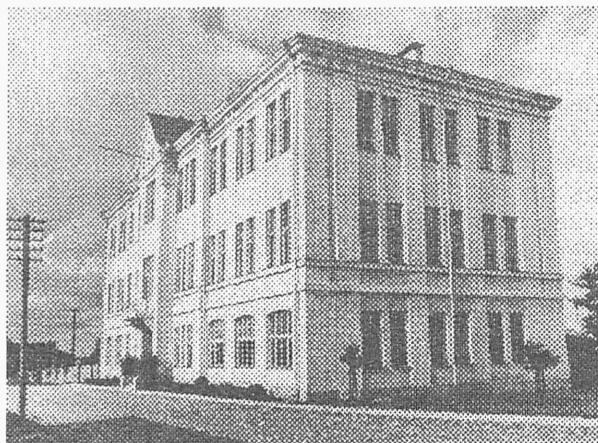
1.

1. Kopli 101 - TTÜ peahoone 1932-1964, praegu tuntud kui majandusteaduskonna hoone, kus asuvad veel konstrueerimistehnoloogia osakond, arhiiv ja majandusteaduskonna raamatukogu.

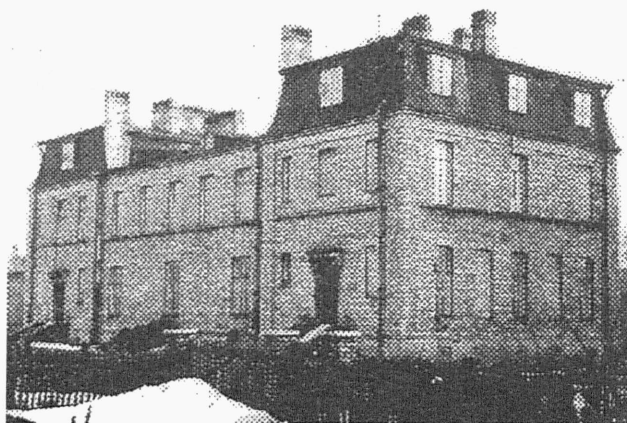
Vene-Balti Laevaehitustehase haldushoone valmis 1915. aastal (aadress: Vene-Balti asundus nr 16).

Juba 1922. aastal soovitati endist Vene-Balti Laevaehitustehase Haldushoonet meie eelkäijale Tallinna Tehnikumile (TT). Tehnikumi juhtkond lükkas pakkumise tagasi, kuna lootis optimistlikult võimalusele ehitada omale sobivad hooned. 10 aastat hiljem, 1932. aastal, olles äärmises ruumikitsikuses, kolis TT Koplisse. Hoones tehti olulisi ümberehitustöid.

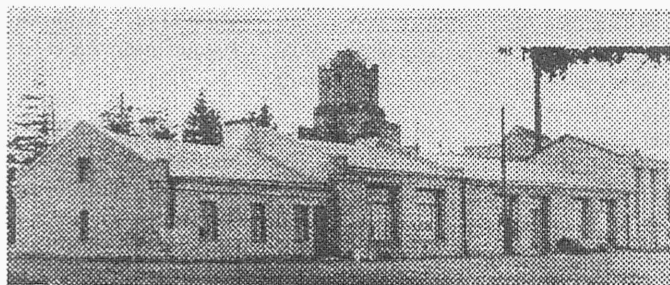
1936. a 15. septembril avati TT baasil Tallinna Tehnikaülikool ning siia said ruumid rektoraat, ehitusosakond, mehaanika ja mehaanilise tehnoloogia osakond, kantselei ja raamatukogu.

2.

2. TTÜ keemiahoone 1936-1965. Kopli Kinnisvaravalitsuse haldushoonesse Bekkeri 1 (praegu Marati 4) paigutati 1936. a keemiaosakond, kõik keemialaborid ja õlikivide uurimise labor. Keemiahoone oli keemiateaduskonna koduks kuni IV korpuse valmimiseni Mustamäel.

3.

3. TTÜ keemilise tehnoloogia hoone 1936. aastast, endine laevaehitustehase haigla aadressiga Vene-Balti asundus nr 18. Praegu TTÜ VIII korpus, Kaevuri 1, kus asuvad füüsikalise keemia õppetool ja pooljuhtmaterjalide tehnoloogia õppetool.

4.

4. 1933. aastal kolis TT soojusjõulabor, mis oli seni paiknenud Sadamatehaste ruumides, Koplisse. Hoone on rekonstrueeritud ja siin töötab praegu soojustehnika instituut, ning autokateedri järglane autotehnika õppetool, Kopli 116.

Tehnikaülikooli 80 aastat

Kopli piltidele lisaks

TTÜ avamine 1936. aastal andis Eesti Vabariigi valitsusele tõe unarusse jäänud Kopli linnaosa ümberkujundamisele. Bekkeri piirkond oli kavas välja ehitada aedlinnana ja suurem osa Vene-Balti asundusest parklinnana. Suurt rõhku oli planeerimiskavades pandud haljastusele. Keskselt teljeks Kopli linnajaos oli mõeldud Tehnikaülikooli ette suunduv kilomeetripikkune, lai ja esinduslik puistee. Nähti ette jätta puutumata metsa-alad, rajada parke, spordi- ja mänguväljakuid. Nende töödega alustati 1937. aastal. 1940. aastaks oli istutatud üle 6000 puu ja põõsa. Paljud õppejõud ja üliõpilased asusid elama Vene-Balti, samuti Bekkeri asundusse, kus leidis endise laeva-ehitustehase teenistujatest tühjaks jäänud kahekuni neljatoalisi kortereid. Kopli pargi ümbrust kutsuti tollal rahvasuus Professorite külaks. Oma vaimsusega mõjutasid õppejõud siinset olustikku. Kopli kultuurielu keskuseks hakkas kujunema 1937. aasta septembris avatud Kopli uus Rahvamaja. Selle kolmandal korrusel olid üliõpilaskonna edustuse ja korporatsioonide ruumid, koosolekusaal ja lugemistuba.

30. aastad Koplis oli väga lühike, ent sisukas aeg TTÜ ajaloo.

Imbi Kaasik

Toimetusele. Täiendava andmestiku saamiseks on Imbi Kaasik muude allikate kõrval kasutanud ka Robert Nermani 1995. a ilmunud raamatut "Kopli 1918-1940"

80. aastapäeva toimikond

Rektori käskkirjaga 4. veebruarist nimetati ametisse TTÜ 80. aastapäeva toimikonna liikmed järgmises koosseisus:

Jüri Tanner, kantsler, toimikonna esimees

Marika Ritso, projektijuht, toimikonna esimehe asetäitja

Aire Isand, ÕTO vanemspetsialist, vastutav sekretär

Tiit Kaps, prorektor

Viivi Russ, ülikooli sekretär

Väino Rajangu, humanitaarteaduskonna dekaan

Olavi Paulus, tehnika- ja kinnisvaraosakonna juhataja

Mare Aru, arengufondi ja Vilistlas-kogu tegevdirektor

Olavi Pihlamägi, kultuurikeskuse direktor.

Toimikonna liikmetel on õigus moodustada töögrupid ja esitada need toimikonna esimehele kinnitamiseks.

Liikmed:

Rein Küttner, prorektor

Aastapäevakonkurss!!!

Seoses TTÜ 80. aastapäeva lähenemisega kuulutab selle sündmuse tähistamise toimikond välja konkursi TTÜ õppe- ja teadustööd käsitlevate trükiste kirjastamiseks.

Taotluses peavad olema välja toodud trükise

- ☞ eesmärk
- ☞ pealkiri
- ☞ koostajad(d)
- ☞ sisu kirjeldus
 - ☞ keel
 - ☞ maht
 - ☞ tiraazh
 - ☞ maksumus

Taotlus esitada TTÜ humanitaarteaduskonna dekaani professor Väino Rajangu nimele hiljemalt 25. veebruariks k.a aadressil A-II-203.

Lisainformatsioon: Marika Ritso,
TTÜ 80. aastapäeva toimikonna esimehe
asetäitja, A-IV-207, tel 620 35 05,
GSM 8-251-41224

Malle Paalmanni mälestades

On möödunud juba ligi paar kuud hetkest, mil lahkusid igavikku. Kuid sellega leppida on ikka veel raske.

Maa andis, maa võttis.

Sinu esimeseks koduks 14. septembril 1934 sai Virumaa Purtse valla Kooli (!) talu õpetajate pere ja viimaseks puhkepaigaks suvekodu lähedane Rannamõisa rahula.

Tarkuse nektari kogumine

viis Sind läbi Tallinna Õpetajate Instituudi eesti keele ja kirjanduse õpingute (sealt ka Su oskus ja nõudlikkus eesti keele suhtes) TPI ehitusteaduskonda (1953-1958), kus sinu teadmisi hinnati *cum laude*'ga. Konstruktoritöö kogemusi hankisid Eesti Projektist, mis andis Sulle kindluse läbida edukalt aspirantuuri. Väitekiri "Kooli soojusolukorra olenevus piirdekonstruktsioonidest" vääriskandidaadi kraadi.

Hei, lugeja!

Kui Sa ei saa ilma ajaleheta *Tehnikaülikool* elada, siis tea, et järgmine number ilmub erandlikult **kolmapäeval, 19. veebruaril**.

Viimased sisseminevad shedöövrid peavad toimetusse laekuma hiljemalt **16. veebruaril kell 14.00**.

Su lend

kulges kõrgelt ja tõusvalt: aspirantuuri järel graafika kateedri assistent, seejärel töökaitse kateedri vanemõpetaja ning Eesti esimene töökaitse (ohutuse ja ergonomika) kutsediplomiga naisdentsent, keda tundsid kolleegid ja tudengid väga täpse ning nõudliku inimesena. Sa tegelesid tulemusrikkalt ja järjekindlalt loengu tekstide ajakohastamisega. Sa kandsid neisse kõik teadustööst, -kirjandusest ja -konverentsidelt kogutud väärtusliku andmestiku. Mis tehtud, oli Sul hästi tehtud.

Kõige tähtsamad sihtpunktid Su teel olid ühelt poolt Tehnikaülikool ja teisalt kodu, poeg ja abikaasa. Sulle oli omane ilmuda kateedrisse või loengule kuidagi vaikselt, ja samal moel olid äkki juba koduteel. Sa ei armastanud pikki vestlusi, olid pigem töomesilane.

Tagasihoidlikkus ei jätnud sind hetkekski.

Nii meie, Su kolleegid, ei teagi, mida mõtlesid oma pikal tööteel, mille äkisti katkestas salakaval haigus. Sulle anti lootust, tulid veel korra tagasi detsembri algul, et siis juba lõplikult väsida 12. detsembril 1997.

Kuigi sind meie keskel enam ei ole, kestad me mõtteis edasi.

Sinu kolleegid

Lühiteated

9. veebruaril

peab üldinformaatika professori kohale kandideerimiseks oma avaliku loengu **Jüri Vain**.

11. veebruaril

Eesti Vabariigi 80. aastapäevale pühendatud Eesti Volitatud Inseneride promotsioon. Pressikonverents on kell 11 Tehnikaülikooli nõukogu saalis, pidulik promotsioon toimub Tallinna Raekojas kell 18. Korraldajad Eesti Inseneride Liit (EIL), TTÜ Vilistlaskogu, Tallinna Tehnikaülikool. Kontaktisik on EIL president professor **Leo Mõtus** (tel 620 2095)

11. veebruaril

kell 19 Nikolai von Glehni lossis korp! Tehnola külalisõhtu. Kontakt: 6 578 753 (Artur), 250 027 742 (Märt).

16. veebruaril

ilmub ajakirja *Tallinna Ülikoolid* 1998. aasta esimene number. Saadetakse endiselt kõigile teaduskondadele, instituutidele, emeriitprofessoritele, asjaomastele valitsusasutustele, osale riigikogu liikmetele, paljudele koolidele, raamatukogudele, saatkondadele ja väliseesti huvilistele ringkondadele. Saadaval TTÜ ajalehe müügiletis, sealt äraostmise järel ajalehe toimetuses A-VI-211. Järgmine number aprillikuus.

19. - 21. veebruaril

traditsiooniline noortemess TEEVIIT 1998 Pirita näitusepaviljonides.

Kuidas Tehnikaülikoolil seal läheb, sellest pikemalt messijärgses ajalehenumbris.

19. veebruarist 4. märtsni

ülikooli peahoone fuajees kirjanduse teemanäitus **Eesti Vabariik 80**.

21. veebruaril

kell 12 aulas Eesti Vabariigi 80. aastapäeva aktus.